
گل‌های آرزو

تصحیح دیوان ولی دشت بیاضی

ملک‌ناز محمدی

سرشناسه: ولی دشت بیاضی، -۹۹۹۹ق.
 عنوان و نام پدیدآور: گل‌های آرزو: (تصحیح دیوان ولی دشت بیاضی) / نوشته: ملک‌ناز محمدی.
 مشخصات نشر: زنجان: آذرکِلک، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری: ۴۳۸ص.
 شابک: ۷۹۰۰۰ ریال: ۵-۲-۹۲۱۸۳-۹۷۸-۶۰۰
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
 یادداشت: واژه‌نامه.
 موضوع: شعر فارسی — قرن ۱۰ق.
 شناسه افزوده: محمدی، ملک‌ناز، ۱۳۵۱ — مصحح
 رده بندی کنگره: PIR ۶۱۷۴/۵۹۱۳۹۰
 رده بندی دیویی: ۸۵۱/۴
 شماره کتاب شناسی ملی: ۲۲۶۹۷۶۵

گل‌های آرزو

تصحیح دیوان ولی دشت بیاضی

ملک‌ناز محمدی

طرح جلد: نصیبه عباسی صفحه‌آرایی: زینب اکبری

سال چاپ: ۱۳۹۰

ناشر: آذرکِلک قیمت: ۷۹۰۰ تومان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

فروشگاه اینترنتی:

www.azarkelk.com

www.azarbook.com

زنجان، خیابان شهدا، ساختمان کوروش ۱۴، واحد ۲۱

تلفن: ۰۲۶۲۱۳۱ - ۰۲۴۱ دورنگار: ۰۲۵۵۸۸۵۷ - ۰۲۴۱

حق چاپ محفوظ است.

صفحه	فهرست
۷	پیشگفتار
۹	مقدمه
۹	شرح احوال مولانا ولی دشت بیاضی
۱۱	ویژگی های دیوان اشعار
۱۲	شعر صفوی و تأثیر آن بر شعر ولی
۱۴	مکتب وقوع در عصر صفوی
۱۷	نمونه هایی از واقعه گویی و واسوخت
۲۰	ویژگی های عمده شعر ولی
۳۵	معرفی نسخه ها
۳۷	شیوه کار و روش تصحیح متن
۳۹	خصایص رسم الخطی و املائی نسخه اساس
۴۵	فصل ۱. قصاید
۲۲۶	فصل ۲. ترکیبات
۲۴۱	فصل ۳. مثنوی
۲۶۷	فصل ۴. غزلیات
۳۶۱	فصل ۵. قطعات
۳۹۱	فصل ۶. هجویات

صفحه

فهرست

۳۹۹

فصل ۷. رباعیات

۴۱۳

فهرست اعلام

۴۱۹

فهرست لغات و ترکیبات

۴۳۲

منابع

www.ketab.ir

پیشگفتار

ثنا و حمد بی‌پایان خدا را که صنعتش در وجود آورد ما را

یکی از انگیزه‌های اصلی و اساسی در احیاء و تصحیح آثار ادبی، اهمیت موضوع نقد و تصحیح متون بوده است. بر اهل فضل و دانش پوشیده نیست که یکی از راههای شناخت آراء و پسندها و کم و کیف زندگی فردی، خانوادگی، اجتماعی و سیاسی، اقتصادی و به طور کلی جمیع تشوین زندگی گذشتگان و نیز چگونگی تغییر و تحول تاریخی زبان، بررسی و شناخت آثار مکتوب پیشینیان است، شناختی که هر جامعه با فرهنگ از آن ناگزیر است. زیرا مسلم است که تجربه‌ها سهمی سازنده در تکامل جوامع انسانی دارند در حقیقت حفظ فرهنگ و ادب هر مرز و بومی در گرو حفظ آثاری است که در پویایی و استحکام آن فرهنگ نقش بسزا داشته است و تلاش برای کمرنگ نشدن چهره این آثار گرانمایه که حاصل اندیشه، مهارت و وسعت معلومات گذشتگان است هدف دوستداران آن متون می‌باشد.

احیاء آثار و متون ادبی هرچند در رده آثار برجسته و ممتاز هم نباشند گامی است مؤثر در جهت حفظ فرهنگ و احیاء بخشی هرچند کوچک از دریای بی‌کران شعر و ادب فارسی. دیوان اشعار مولانا ولی دشت بیاضی نیز هرچند همسان و برابر با آثار برجسته‌ای چون دیوان حافظ، شاهنامه یا دیگر آثار ممتاز ادب فارسی نیست اما به عنوان حاصل عمر انسانی وارسته و خوش ذوق و در جهت آشنایی با زندگی فردی او و آگاهی از اوضاع اجتماعی، سیاسی آن زمان و همچنین آشنایی با سیر تحول و تطور زبان فارسی ارزش خاص خود را دارد و این هدف متعالی مرا در انجام این کار و پشت سر گذاشتن

دشواریهای آن بیش از هر چیز دیگری یاری نمود. در تصحیح این اثر پس از تهیه نسخه‌ها و مطالعه کلی و اجمالی آن‌ها از آن جا که نسخه آستان قدس رضوی (مورخ ۱۲۶۱ هـ) از نظر صحت و درستی و تعداد ابیات در مقایسه با سایر نسخ کاملتر بود نسخه اساس قرار گرفت اما نه اساس مطلق بلکه اساس نسبی. یعنی هر جا که ضبط نسخه اساس مرجوح می‌نمود و ضبط نسخه‌های دیگر راجح، ضبط مفلوط نسخه اساس در نسخه بدل قرار می‌گرفت و به جای آن ضبط معتبر نسخه‌های دیگر قرار داده می‌شد و در مواردی که شعری تنها در یک نسخه موجود بود در صورت وجود اشکالات و اغلاط مسلم ناچار تصحیح قیاسی اختیار شده است. در حقیقت در تصحیح این اثر روش بینابین که ترکیبی از روش التقاطی و تصحیح بر مبنای نسخه اساس است انتخاب شده است. این شیوه هر چند که از یک سو دشواریهای تصحیح بر مبنای نسخه اساس را دارد و از دیگر سو ناهمواریهای ناشی از تصحیح التقاطی را ولیکن در تصحیح نگارشهای فارسی شیوه‌ای است مطلوب، مقبول و مجرب زیرا حاصل کار بهتر و استوارتر می‌نماید و عرصه بیش از انتقادی پهناتر است و اختیار علمی از ضبط نسخه‌ها بیشتر و وارستگی مصحح از تصرفات عمدی و ذوقی افزونتر.

در پایان لازم می‌دانم از زحمات استادان محترم دانشگاه اصفهان آقایان دکتر نوریان و

دکتر مظاهری تشکر نمایم.